

FÖR UTLANDSSVENSKAR SEDAN 1938

SVENSKAR

NUMMER 03 ÅR 2011 | WWW.SVIV.SE

I VÄRLDEN

UP 2011

Rapport från Utlandssvenskarnas Parlament

**NY ORDFÖRANDE I
SVIV:S STYRELSE**

**SVERIGES
NYA RÖST I
GEORGIEN**

ÅRSMÖTET

ÅRETS SVENSK I VÄRLDEN PRISAS

SAMT NYHETER, EKONOMI & SKATTEFRÅGOR!

SVERIGES LEDANDE INTERNATSKOLA

Gymnasie- och grundskoleutbildning på svenska eller engelska. IB-program sedan mer än 30 år med mycket goda resultat. Mångfald av fritidsaktiviteter och nära kontakter med högskolor och näringsliv. Vår skola ligger i idylliska Sigtuna, invid Mälaren, nära till både Stockholms kulturliv och Arlanda flygplats.

Kom och besök SSHL, ett Sverige i internationell tappning. Vi ställer upp under hela läsåret och visar verksamheten. Vi erbjuder också möjligheten att lära känna skolan och internatlivet genom provboende.

Under sommaren erbjuder vi sommarkurser i svenska och matematik samt konfirmationsläger.

SIGTUNASKOLAN HUMANISTISKA LÄROVERKET

Telefon: +46 8 592 571 00

www.sshl.se

TIDNINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN

ANSVARIG UTGIVARE
Karin Ehnбом-Palmquist

REDAKTÖR
Andreas Hermansson
erik.andreas.hermansson@gmail.com

ART DIRECTOR
Fredrik Bengtsson

ANNONSER
UH Marketing AB
Urban Hedborg, Box 128,
183 22 Täby

Telefon 08-732 48 50,
Fax 08-732 69 46

E-post urban@uhmarketing.se

Webbplats www.uhmarketing.se

Prenumerationer 4 nummer per
år kostar 500 kronor

TRYCKERI
Printfabriken AB
Telefon 0455-335200
www.printfabriken.se, Karlskrona

FÖRENINGEN SVENSKAR I VÄRLDEN (UNDER KUNGligt BESKYDD)

GENERALSEKRETERARE
Karin Ehnбом-Palmquist

STYRELSE
Ulf Dinkelspiel, ordf.
Steve Trygg, vice ordf.
Karin Ehnбом-Palmquist, gen.sekr.
Anna C Belfrage, Michael Daun,
Claes-Johan Geijer, Hanna Hallin, Kai
Hammerich, Dag Klackenberг, Janerik
Larsson, Barbro Sachs Osher, Göran
Sjödin, Helena Stålnert, Olle Wästberg

Medlemsavgifter (inklusive tidningen)
Enskild 500 kr, Familj 600 kr,
Studerande 250 kr
Ständig medlem 10 000 kr

Betalningsinfo
Plusgiro: 504-1
Bankgiro: 732-0542
IBAN: SE74 5000 0000 0521 3100 1002
SWIFT: ESSESESS

Läs tidningen på nätet!
Lösenord: SWE

ADRESS
Box 5501,
114 85 Stockholm.
Besöksadress: Näringslivets Hus,
Storgatan 19, Stockholm.

Telefon 08-783 81 81
Fax 08-660 52 64
E-post svenskar.i.varlden@sviv.se
Webbplats www.sviv.se

FÖRENINGENS FLAGGSYMBOL
Carl Fredrik Reuterswärd

PÅ OMSLAGET: H.K.H. Kronprinsessan Victoria, Ulf Dinkelspiel, Karin Ehnбом-Palmquist, Peter Wallenberg.

SVENSKAR I VÄRLDEN NUMMER 03 ÅR 2011

4. GENERALSEKRETERAREN HAR ORDET

6. NYHETER

16. HARRIET PEDERSEN

Den 24 oktober är det FN-dagen. Vi har talat med en före detta utlandssvensk med god inblick i organisationen.

18. PETER WALLENBERG

Det är inte ofta Peter Wallenberg ger intervjuer. Läs och njut av Årets Svensk i Världen 2011:s berättelser och lärdomar.

24. UTLANDSSVENSKARNAS PARLAMENT 2011

Ännu ett fullsatt parlament har avhållits. Här läser du mer om resolutionerna och föredragen.

FRÅGOR & SVAR

Kerstin Gustafsson
Sid 10.

A JOUR

Gudrun Torstendahl
Sid 12.

SKATTER & EKONOMI

Cecilia Gunne
Sid 14.

Kära läsare!

Vi gratulerar Årets Svensk i Världen 2011 och tackar våra medlemmar för ett utmärkt Utlandssvenskarnas Parlament!

GENERALSEKRETERAREN HAR ORDET

Efter en fullmatad sensommar för SVIV så är det dags för ett lika fullmatat höstnummer av medlemstidningen. Sedan förra numret har vi hunnit genomföra flera lyckade evenemang i föreningens regi, alla med mycket god uppslutning.

För första gången höll vi ett seminarium för våra SVIV-ombud, där ett tjugofemtal ombud från alla kontinenter deltog i livliga diskussioner och kom med förslag om hur vi bättre ska kunna sprida information om SVIV. Dagen avslutades med ett intressant och uppskattat besök på ett av våra medlemsföretag, det internationellt uppmärksammade Oriflame.

Årsmötet och utdelandet av utmärkelsen Årets Svensk i Världen 2011 till Peter Wallenberg ägde rum den 18 augusti på anrika Grand Hotel i Stockholm. Vi fyllde lokalerna till bredden och H.K.H. Kronprinsessan Victoria bjöd oss extra glans kring lunchen och ceremonin med sin närvaro.

Pristagarens anförande i samband med utdelningen var som väntat mycket spännande, med många fängslande anekdoter och roliga händelser från Peter Wallenbergs dryga 60 år som internationellt ankare för svensk export-handel. Det var en mycket lyckad dag.

Strax efter att årsmötet avslutats stormades Grand Hotel av journalister och fotografer som hoppades på att hitta Kronprinsessan, efter att ett nyhetstelegram om Kronprinsessans graviditet skickats ut bara minuter tidigare. Vi önskar Victoria & Daniel all lycka som blivande föräldrar och tackar ännu en gång för Kronprinsessans närvaro på årsmöteslunchen och prisutdelningen.

Årsmötesdagen avrundades på Stallet med en klassisk konsert. Det var ett mycket lyckat kulturellt inslag som många medlemmar har bett oss upprepa nästa år.

Påföljande dag ägde det tredje Utlandssvenskarnas Parlament rum i Industrihuset. Det är verkligen fantastiskt kul att intresset för detta evenemang är fortsatt stort bland våra medlemmar. I år var vi drygt 190 personer som tog del av initierade anföranden och aktivt deltog i de olika diskussionsgrupperna. Precis som under UP 2009 deltog många

KARIN EHNOM-PALMQUIST | GENERALSEKRETERARE

Karin är generalsekreterare för **Svenskar i Världen**.

E-post karin@sviv.se | Webb www.sviv.se

sakkunniga från olika departement och myndigheter, vilket ger arrangemanget extra hög kvalitet vad gäller slutsatser och förslag. Där fanns även politiska företrädare med och lyssnade till presentationen av de olika gruppernas resolutioner. Återkopplingen var god och vi hoppas att det här är ännu ett fortsatt steg för att stärka utlandssvenskarnas position i de politiska diskussionerna i hemlandet. Det är fortsatt viktigt att våra problemställningar förankras politiskt och att de folkvalda företrädarna alltid uppdateras med viktig information kring våra aktuella frågor.

Precis som efter Utlandssvenskarnas Parlament 2009 kommer resolutionerna även att presenteras på vår hemsida www.sviv.se. Sedan är det upp till alla er medlemmar att fortsätta diskussionen online!

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att det har varit en mycket lyckad sensommar och höst för SVIV, där föreningsmedlemmar har knutit viktiga kontakter sinsemellan och föreningen har fått ta del av oerhört många intressanta och kreativa idéer. Jag hoppas att alla ni läsare får en lika lyckad och produktiv höst som vi har haft. Jag ser som alltid fram emot att hålla kontakten med er under årets gång!

MÅNGA VARMA HÄLSNINGAR

Karin Ehnöm-Palmquist
Generalsekreterare

Vision och tradition

Att bli kund i Banque Carnegie är att välja en exklusiv, oberoende privatbank med få kunder per portföljförvaltare.

Banque Carnegie kombinerar den lilla bankens närhet till kunden och de korta beslutsvägarna med Carnegiegruppens stora resurser vad gäller analys och värdepappershandel, främst på de nordiska marknaderna.

Besök gärna vår hemsida www.carnegie.lu och informera Dig om Banque Carnegies E-banking. Vi erbjuder också private bankingtjänster från Carnegies kontor i Genève (+41 22 316 65 65).

Kontakta Claes-Johan Geijer, VD, eller Anders Lindbergh (+352 40 40 30 274), så berättar vi mera.

BANQUE CARNEGIE LUXEMBOURG S.A.

5, PLACE DE LA GARE
PO BOX 1141 L-1011 LUXEMBOURG
TEL+352 40 40 30 1
www.carnegie.lu

**BANQUE
CARNEGIE
LUXEMBOURG**

Det är en fråga
om förtroende
och kompetens

FOTO: PAMEL FLATO

Ambassadjour centraliseras

Den konsulära jourberedskapen vid tolv ambassader i Europa överfördes i maj i år på permanent basis till UD:s konsulära jour. Därmed togs ett första steg i en planerad centralisering av jourerna från samtliga utlandsmyndigheter.

TEXT Kamilla Leander

I nom ramen för ett pågående projekt förbereds en s.k. 24/7-funktion på UD med uppdraget att svara för konsulär ärendehantering, larmberedskap och ledningsstöd. Den nya strukturen, som bemannas dygnet runt årets alla dagar, ska vara på plats i oktober i år. Då ges förutsättningar att i etapper fortsätta överföringen av jourberedskapen från de närmare 90 ambassaderna och karriärkonsulaten ute i världen. Hemtagningen av jourberedskapen ska vara fullbordad första kvartalet 2012.

En viktig målsättning är att skapa förutsättningar för en effektiv, enhetlig och uthållig jourverksamhet. Tekniskt sker detta genom direktkoppling från utlandsmyndigheternas telefonväxlar till den centraliserade juren i Stockholm. Den konsulära kapaciteten och servicegraden stärks härigenom

i tider av både ett växande antal små utlandsmyndigheter och en minskande andel utsänd personal.

Jourens huvuduppgifter är att ge stöd, råd och vägledning i avvaktan på att utlandsmyndigheten åter är i verksamhet, men att även vid mer akuta fall ha direktkontakt med polismyndigheter och sjukhus i resenärens vistelseland. Ett ständigt aktuellt problem är borttappade pass. Juren i Stockholm kan dock inte utfärda provisoriska pass i utlandsmyndighetens ställe. I särskilt akuta lägen får juren därför kontakta utlandsmyndigheten i passärenden liksom i andra konsulära fall som måste hanteras utan dröjsmål. Den nya organisationen kommer att ha goda förutsättningar att leva upp till de växande kraven på konsulär tillgänglighet oavsett tidpunkt på dygnet.

FOTO: CARL-JOHAN FRIMAN

Sink sänks inte

Det blir ingen sänkning av SINK-skatten 2012. Regeringen föreslog i våras att en sänkning på 5 % skulle ske, men ändrar sig nu och sänkningen finns inte med i den budgetproposition som publicerats nyligen. Finansminister Anders Borg hänvisar till det ekonomiska läget som anledning till att påtänkta skattesänkningar inte kommer ske.

”Med årets budget tar regeringen ansvar för Sverige i en turbulent tid. För att motverka krisens effekter, förbättra de långsiktiga förutsättningarna för jobb och tillväxt samt förstärka välfärden föreslår regeringen åtgärder för sammanlagt 15 respektive 17,3 miljarder kronor för 2012 och 2013. Då finns samtidigt säkerhetsmarginaler i de offentliga finanserna för att säkra att Sverige kan hantera en ännu sämre utveckling om skuldkrisen blir djup och långvarig med stora effekter på den svenska ekonomin”, skriver regeringen i ett pressmeddelande.

- Regeringen tar ansvar för att Sverige står väl rustat att möta effekterna av den statsfinansiella oron i omvärlden. Människor ska känna sig trygga med att skolan, sjukvården och omsorgen fungerar även när det är oroligt i omvärlden. Och genom att värna en trygghetsbuffert har vi samtidigt handlingsutrymme att möta en sämre utveckling, säger finansminister Anders Borg.

SVIV debatterar i SvD

”Utlandssvenskar skulle kunna vara en resurs i arbetet med att modernisera bilden av Sverige utomlands. Istället för att se denna stora grupp som förlorad bör den användas som en nationell tillgång”.

Det skriver SVIV:s generalsekreterare Karin Ehnbohm-Palmquist och journalisten Ewa Hedlund (samt författare till Utvandranen.nu) i en debattartikel som publicerades i Svenska Dagbladet den 18 augusti. Ett utdrag ur texten återfinns nedan.

”Antalet svenskar utomlands har ökat kraftigt de senaste årtionden. Enligt en enkät, genomförd våren 2011 av föreningen Svenskar i världen, SVIV, finns det 546 595 utlandssvenskar. Det är fler än antalet invånare i Sveriges näst största stad, Göteborg. Utlandssvenskar är en anonym grupp men skulle kunna utgöra en resurs i arbetet med att modernisera bilden av Sverige utomlands och därigenom stärka förtroendet för Sverige som ett modernt land som strävar efter jämlikhet, öppenhet, hållbar utveckling och ett rättvist samhälle.

Artikeln finns att läsa i sin helhet på svd.se/opinion/brannpunkt

Få Utvandranen.nu gratis!

Journalisten Ewa Hedlund har på uppdrag av föreningen undersökt var utlandssvenskarna bor och vilka de är. Detta har resulterat i boken Utvandranen.nu, som SVIV:s medlemmar kan beställa gratis från kansliet.

Boken kan beställas från SVIV-kansliet till portokostnad (räknas ut beroende på vilket land den

beställs till) via e-postadressen sviv@sviv.se. Du kan även ringa oss och beställa boken på telefon 08-661 54 02.

Det är journalisten Ewa Hedlund som för föreningens räkning undersökt och skrivit om utlandssvenskarna, vilket resulterat i boken Utvandranen.nu - Från emigrant till global svensk. Ewa presenterade boken på Utlandssvenskarnas Parlament den 18 augusti.

Ewa har bott i Bryssel i 24 år där hon först arbetade som journalist och sedan som talesperson för bland andra EU-kommissionär Margot Wallström. Ewa flyttade tillbaka till Sverige våren 2010.

Ewas utgångspunkt var att intervjua svenskar som flyttat utomlands av olika

skäl. Tack vare SVIV:s breda nätverk och sina egna kontakter lyckades hon få kontakt med olika kategorier utlandssvenskar i fyra

världsdelar. Alltifrån studenter, praktikanter, aupairer och backpackers till utsända från företag och organisationer, egenföretagare, diplomater, hemarbetande och pensionärer.

- Det råder så stor okunskap i Sverige om utlandssvenskarna. En vanlig attityd är att en utflyttad svensk är en förlorad svensk medan man i grannlandet Finland

tycker att en utflyttad finländare är en tillgång för landet. Det finns 546 595 potentiella svenska ambassadörer runt om i världen som kan bidra till att öka kunskapen om och intresset för Sverige, svenskt näringsliv och samhälle, konstaterar Ewa.

svt.se/svtworld

SVT World – ditt fönster mot Sverige!

SVT:s utlandskanal SVT World sänder idag till Europa, Asien, Australien, Afrika och Nordamerika – dygnet runt och året om!

Du får nyheter och fakta. Musik, sport och natur. Barn- och nöjesprogram. Drama, debatter och kultur.

Programfrågor: svt.se/svtworld

För abonnemang kontakta: ConNova TVX

+46 (0)141-20 39 10 svtworld@connova.se www.connova.se

Nya i styrelsen

Michael Treschow valdes under årsmötet den 18 augusti till ny styrelseordförande för föreningen Svenskar i Världen. Treschow har en bakgrund som i mångt och mycket representerar föreningens verksamhet. Han har själv bott utomlands, först ett år i Frankrike för företaget Bahco, och sedan tre år i USA för det svenska storföretaget Atlas Copco. Hans egen erfarenhet som utlandssvensk kommer väl till pass när föreningen nu utvecklar sin verksamhet för att locka fler utlandssvenskar.

Michael Treschows karriär har innefattat vd-skapet för både Atlas Copco och Electrolux, två mycket välkända svenska företag. Han har också varit styrelseordförande i Electrolux, liksom i Ericsson, ett annat välkänt svenskt företag där många namnkunniga utlandssvenskar varit anställda. Idag är Michael Treschow styrelseordförande i Unilever, ett brittiskt-nederländskt företag, och innehar också en styrelseplats i ABB samt i Knut och Alice Wallenbergs stiftelse.

SVIV vill hälsa honom varmt välkommen till styrelsen och ordförandeposten!

Utöver vår nya styrelseordförande har vi även fem nya styrelsemedlemmar. De presenteras här:

Lisa Gemmel

Med en lång bakgrund i studentrörelsen så brinner jag för studenters rörlighet och möjlighet att studera utomlands. Jag vill även arbeta för att unga och studenter får något konkret av sitt medlemskap i SVIV från dag ett. Förutom mitt engagemang i SVIV är jag avgående ordförande för Saco Studentråd och är ledamot i Svenska Unescorådet, CSN:s insynsråd samt LSU:s styrelse. Vid sidan om mina engagemang försöker jag avsluta mina juridikstudier vid Stockholms universitet.

Lennart Koskinen

Nypensionerad biskop för bland annat utlandskyrkan SKUT. Brinner för utlandssvenskarnas situation och har ett stort kontaktnät runt om i världen. Specialintresse: Att verka för utlandssvenskar i svårigheter och kriser samt frågor om begravning av avlidna i hemlandet, liksom att bryta den isolering många kan uppleva.

Staffan Paues

Bergsingenjör KTH. Har bott som barn 4 år i Brasilien, varför jag räknar portugisiska som mitt andra modersmål. Som vuxen har jag och min familj bott i Schweiz, Belgien och Spanien. Jag har även arbetat många år i Tyskland, dit jag

veckopendlade. Min fru heter Elisabeth Lindencrona Paues, fil.mag. Vi har två vuxna döttrar.

Min hjärtefråga är hemvårdarproblematiken: Vad kan man göra för att få upp ett större intresse hos "hemmasvenskar" för de erfarenheter som hemvändande svenskar kan bidra med? Hur skall man ändra en vanlig inställning att en hemvändare varit så länge utomlands att han/hon inte längre kan få ett ansvarsfullt jobb i Sverige. Den logiska kullerbyttan som görs är att samtidigt anse att en svensk som skickas ut förväntas att utan problem kunna fylla en ledande befattning i ett vilt främmande land.

Birgitta Laurent

Jurist och ekonom på Svenskt Näringsliv. Arbetar i dag med offentlig upphandling och konkurrensfrågor men har erfarenhet av frågor med internationella kopplingar. Anställdes för många år sedan som internationell sekreterare på dåvarande Svenska Arbetsgivareföreningen. Fick möjlighet att resa runt i Europa och intervjuva familjer om deras levnadsförhållanden. I det projektet ingick även att kartlägga skattesystem och socialförsäkringssystem i ett antal europeiska länder. Har vidare varit ansvarig för ILO-frågor, det vill säga de frågor som har koppling till vårt engagemang i FN-organet International Labour Organization.

ÅSA LENA LÖÖF

Internationell ordförande i SWEA som brinner för skolfrågor, kvinnofrågor, medföljarfrågor och kulturellt utbyte. Bosatt i Florida och har agerat värd för SVIV-evenemang i USA.

Föreningen Svenskar i Världens styrelse:

Michael Treschow (ordförande), Steve Trygg (vice ordförande), Anna Belfrage, Michael Daun, Claes-Johan Geijer, Lisa Gemmel, Kai Hammerich, Lennart Koskinen, Birgitta Laurent, Åsa Lena Lööf, Barbro Sachs Osher, Staffan Paues och Helena Stålnert.

” Nordea är en stark bank
med en tydlig framtidsvision.
Det gör oss till ett utmärkt
val för våra kunder.

Göran Håkansson, Private Banker

Besök oss på www.nordeaprivatebanking.com eller ring +352 43 88 77 77 för att boka ett möte.

Gör det möjligt

Private Banking

SINK OCH SKATTEFRIHET

Måste man ansöka om SINK varenda år? Hur går det med tillgångarna om man flyttar tillbaka till Sverige, men aldrig anmält att man flyttat ut? Kerstin Gustafsson har svaren.

TEXT KERSTIN GUSTAFSSON

SKV MED NYA REGLER

Jag arbetar i ett arabiskt land, där inkomsten inte beskattas. Därför tillämpas ett-årsregeln på mig, vilken innebär att jag arbetar i ett och samma land minst 1 år och inte vistas i Sverige mer än 72 dagar per år. Mina Sverigebesök består av kortare avbrott i tjänstgöringen, till exempel semester eller tjänsteresor. Därmed undantas inkomsten från beskattning i Sverige.

Till min förvåning har jag nu fått veta att Skatteverket i ett ställnings-tagande 2010-10-25, dnr 131 643031-10/111, skärpt denna regel. Kortare avbrott får nu tyvärr max uppgå till 8 dagar per månad och 96 dagar sammanlagt per år i Sverige och tredje land tillsammans!

Jag är stationerad i ett land, men svarar för företagets marknad i regionen Mellanöstern, vilken omfattar ett flertal länder. Det innebär att jag vistas i tredje land frekvent. Hur är SKV:s regeländring möjlig? Huvudsaken måste väl ändå anses vara att min vistelsetid i Sverige inte omfattar mer än 96 dagar, det vill säga 6 dagar per månad?

Tacksam för en kommentar.

Det är riktigt att SKV infört denna regel. Många, framförallt företag, har opponerat sig mot den nya regeln, vilken helt kolliderar med den verklighet som utländska företag och deras anställda arbetar under utomlands. Lagstiftaren har fört ett resonemang som finns att läsa på Skatteverkets hemsida.

Skatteverket har mottagit ett flertal överklaganden och frågan är för närvarande under vidare utredning och kommer att prövas ytterligare. Det finns

all anledning att återkomma i denna frågespalt längre fram när vi vet mer.

SINK-ANSÖKAN VARJE ÅR?

Är anställd på SAS som pilot med 50% anställning och 50% pension. Jag har ingen anknytning kvar i Sverige. Eftersom jag bor utomlands omfattas jag av SINK-reglerna, så att bägge inkomsterna beskattas med 25% i Sverige. Jag betalar också skatt i mitt bosättningsland. En fråga jag har; måste SINK-ansökan göras varje år?

Om du beviljats SINK för din pension, så gäller beslutet även nästkommande år, förutsatt att samma förhållanden gäller. Däremot, om du fortsätter att intjäna lön, så måste du för varje år lämna in en SINK-ansökan. Ett gott råd är att göra detta i god tid före årsskiftet så att Skatteverket hinner fatta beslut så att utbetalaren, i detta fall SAS, kan dra rätt skatt redan vid första löneutbetalningen i januari.

Upplysningsvis kan nämnas att den som uppbär direkt pension från sin tidigare arbetsgivare måste förfara på samma sätt, alltså ansöka om SINK för varje år och på samma sätt som ovan.

FORTSATT STOPP PÅ MALTA?

I förra numret framgick att man just nu har stopp för utfärdande av Residence Permits på Malta. Eftersom jag har planer på att flytta dit, så undrar jag om något nytt har framkommit i frågan?

Det enda vi vet i dagsläget är att man innan Malta "stängde för semester" beslutat om fem stycken olika typer av Residence Permits för både EU- och icke EU-medborgare. Man lovade innan semesterperioden att offentliggöra de nya reglerna. Tyvärr har så inte skett. Vi hoppas att denna information skall komma snarast.

INTE UTSKRIVEN?

Jag har arbetat utomlands sedan 1996. På grund av försummelse har jag inte skrivit ut mig från Sverige. Jag tänker nu flytta tillbaka med min hustru (medborgare i ett land inom EU-området) och våra barn till Sverige. Vi ska köpa hus i Stockholm och tänkte föra över våra utländska tillgångar (cirka 3-4 milj SEK). Vad händer nu? Blir jag beskattad i Sverige också?

Den som ska vara utomlands mer än ett år, skall begära utflyttning från Sverige (undantag statligt anställda). Det underlättar icke minst vid återflyttning. Särskilt som i ditt fall när du skall införa kapital från utlandet. Enligt reglerna kan man föra in max 150 000 kronor utan att detta registreras hos Skatteverket. Allt därutöver registreras och kodas beroende på vad det är för pengar. Du måste själv kunna uppge var pengarna kommer ifrån, till exempel arbetsinkomst, arv, förmögenhet med mera. Om du intjänat pengarna genom arbete är det viktigt att du kan uppvisa att du betalat skatt i det andra landet. ■

ADRESS TILL FRÅGOR & SVAR

Svenskar i Världen | Frågor & Svar Box 5501, 114 85 | Eller Kerstin Gustafsson, Utlandsbosättning AB
Tel +46 (0) 8 665 49 00 | E-post kerstin@utlbos.se

MAGNUSSON

10 countries

10 languages

10 cultures

One law firm

Magnusson Private Legal

Magnusson erbjuder nu som första svenska affärsjuridiska advokatbyrå även komplett och integrerad privaträttslig rådgivning som en naturlig del i byråns internationella och heltäckande verksamhet inom det affärsjuridiska området.

Magnusson Private Legal ger rådgivning både när det gäller svensk och internationell privaträtt.

Med Magnussons sju kontor i Östersjöländerna som bas och med strategiska allianser i ytterligare länder kan vi erbjuda effektiva och heltäckande lösningar av juridiska frågor.

Välkommen att kontakta oss!

Tove Sjövall

Partner/Head of Magnusson Private Legal

Email: tove.sjovall@magnussonlaw.com

Tel: +46 40 45 66 60

Mobil: +46 708 33 03 21

THE BALTIC SEA REGION LAW FIRM

COPENHAGEN | GOTHENBURG | HELSINKI | MINSK | MOSCOW | STOCKHOLM | WARSAW

www.magnussonlaw.com

WWW.SVIV.SE

SVENSKAR
I VÄRLDEN

NYTT OM ANTAGNING, BETYG, LÄRARUTBILDNING OCH MER!

TEXT GUDRUN TORSTENDAHL

På utbildningsområdet fortsätter förändringarna. Reglerna för antagning till högskolan justeras och revideras kontinuerligt. Från halvårsskiftet 2011 gäller en ny skollag och därmed också många nya eller ändrade förordningar.

UTLÄNDSKA BETYG

Under några år har sökande med utländska betyg placerats i en egen urvalsgrupp när de sökt till högskolan. Detta har visat sig slå helt fel. Eftersom studieplatser tilldelas proportionellt efter antalet sökande i de olika urvalsgrupperna har den utländska kvoten ibland blivit så liten att gruppen inte fått några platser alls.

Anledningen till återinförandet av den särskilda kvotgruppen var att urvalskriterierna för sökande med svensk gymnasieutbildning ändrades. Elever som läser avancerade kurser i matematik och moderna språk kan få 2,5 extra poäng, vilket innebär att maxpoängen för sökande höjdes från 20 till 22,5 poäng.

Regeringen har nu beslutat att avskaffa den utländska kvoten. Alla sökande med utländska betyg ska från hösten 2012 ingå i samma grupp som sökande med svenska gymnasiebetyg. De utländska betygen ska fortsättningsvis värderas i förhållande till de svenska maxpoängen.

Redan tidigare har beslut fattats om undantag för IB-elever, och studerande vid Europaskolorna och Lycée International i St Germain-en-Laye. Med det nya beslutet om att kvotgruppen för utländska betyg avskaffas är undantaget inte längre aktuellt, men det kommer även i fortsättningen att finnas särskilda regler för dessa elever när det gäller meritpoäng och hur man värderar betygen.

Högskoleverket kommer att ta fram nya omräkningstabeller under hösten. Verket för högskoleservice publicerar återkommande faktablad om meritvärdering av utländska betyg. Detaljerad information om antagningsreglerna hittar man enklast via den för myndigheterna gemensamma hemsidan www.studera.nu.

LÄRARUTBILDNING OCH LÄRARLEGITIMATION

Dagens lärarexamen ersätts av fyra nya yrkesexamina, nämligen förskollärarexamen, grundlärarexamen, ämneslärarexamen och yrkeslärarexamen. Grundlärare kan välja på tre inriktningar: fritidshem, arbete i förskoleklass och årskurs 1-3 eller arbete i årskurs 4-6. Ämneslärare inriktar sig antingen mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 eller mot arbete i gymnasieskolan.

För tillsvidareanställning, rätt att undervisa och att sätta betyg krävs från 1 juli 2012 en särskild legitimation som lärare eller förskollärare. Utöver en behörighetsgivande examen ska läraren eller förskolläraren ha genomfört en introduktionsperiod om minst ett läsår. Skolverket kommer att föra ett register över legitimerade och tidigare legitimerade lärare och förskollärare.

Den som sedan tidigare är lärare eller förskollärare kan redan nu

ansöka om legitimation via Skolverkets hemsida. I mitten av september hade det kommit in drygt 29 000 sådana ansökningar. Lärare eller förskollärare som var anställda redan före 1 juli 2011 får ansvara för undervisning och betygssättning till den 30 juni 2015, men därefter gäller kravet på lärarlegitimation för alla.

En legitimerad lärare eller förskollärare kommer under vissa förutsättningar att kunna varnas eller förlora sin legitimation.

NY SKOLLAG

Från halvårsskiftet 2011 gäller en ny skollag (2010:800). Förändringarna innebär bland annat att förskolan nu är en egen skolform och att samma regler ska gälla för fristående och offentliga skolor. Även friskolorna ska följa kurs- och läroplaner och sätta betyg.

Alla elever ska ha tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. De har också rätt till studie- och yrkesvägledning. Alla elever ska också ha tillgång till skolbibliotek.

Skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero. Det innebär bland annat att fler disciplinära åtgärder kan användas mot störande elever. Skriftlig varning och tillfällig avstängning får förekomma även i grundskolan.

Det är tillåtet att ta ut frivilliga avgifter för skolresor och liknande.

För elever som inte är behöriga till något nationellt gymnasieprogram har det individuella programmet ersatts med fem introduktionsprogram: preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintrouktion. Tanken är förstås att eleven ska förberedas för gymnasial utbildning eller arbetsmarknaden. Efter att ha gått något av introduktionsprogrammen kan eleven få ett studiebevis, däremot leder programmet inte till någon examen. Eleven kan också välja att gå kvar i grundskolan under högst två år för att uppnå gymnasiebehörighet.

BETYG FRÅN ÅRSKURS 6

Från och med höstterminen i årskurs 6 ska grundskoleeleverna få betyg vid varje terminsslut i alla ämnen utom språkval, där betyg sätts först från och med höstterminen i årskurs 7. ■

GUDRUN TORSTENDAHL I A JOUR

Gudrun Torstendahl är konsult och sakkunnig i expertpanelen på www.sviv.se
E-post gudrun.torstendahl@swipnet.se

Creative Republic

Diagnos före symptom

En dag hos oss kan ge dig många dagar i retur

Ju tidigare man ingriper i ett sjukdomsförlopp, desto större är möjligheterna till en framgångsrik behandling. Executive Health erbjuder avancerad screening av kroppens olika organ för att hitta allvarliga sjukdomar redan före de ger några symptom.

Vi undersöker framför allt för cancer och hjärt- och kärlsjukdomar. Sedan starten 2008 har vi årligen undersökt flera hundra personer. Vår erfarenhet är att 2 % av dem som genomgått vår screening har en allvarlig potentiellt livshotande sjukdom som cancer eller svår hjärtsjukdom. Då kan det kännas tryggt att vi har väletablerade remissvägar till olika sjukhus och kliniker. Omkring 25 % får reda på att de har en tidigare okänd sjukdom som bör

behandlas för att inte leda till livshotande sjukdom. Det kan röra sig om en tidig och behandlingsbar hjärtsjukdom, högt blodtryck, blodfettssjukdom, kronisk lungsjukdom, benskörhet eller njursjukdom. I dessa fall skräddarsyr vi ett förebyggande åtgärdsprogram som kan omfatta medicinering, kostomläggning eller livsstilsförändringar i preventivt syfte.

Executive Health kommer inte att upptäcka alla sjukdomar. Vissa sjukdomar går inte att testa för och andra sjukdomar kan sprida sig väldigt fort. Vårt undersökningsprogram innehåller dock de mest avancerade screening metoderna som finns i dag och vi följer kontinuerligt utvecklingen inom early detection. På www.executivehealth.se kan du läsa mer om hur du kan ge dig själv bättre odds.

Blasieholmsgatan 4A
111 48 Stockholm
Tel 08-410 957 00
info@executivehealth.se
www.executivehealth.se

EXECUTIVE HEALTH

Diagnos före symptom

SVENSK SKATT PÅ VÄRDEPAPPERSVINSTER

TEXT CECILIA GUNNE

Jag får ständigt nya frågor om beskattning av aktievinster och andra värdepappersvinster för dig som har flyttat från Sverige. Jag gör därför en lathund där du kan avgöra om du kan sälja utan skatt i Sverige.

Det jag beskriver här är bara de interna svenska skattereglerna. När du bor i visst land ska du dessutom tillämpa Sveriges skatteavtal med det landet, för att se om Sverige har avtalat bort sin rätt att beskatta. Tänk på att också kontrollera hur skatten ser ut i det land där du bor.

För att den svenska beskattningen ska upphöra gäller att man har flyttat härifrån och dessutom har upphört att ha väsentlig anknytning till Sverige.

OBLIGATIONER

För obligationer gäller omedelbar skattefrihet i Sverige så snart man har flyttat härifrån. Det gäller för kapitalvinst på obligationer men också för räntan. Sverige har inte som vissa andra länder någon källskatt på räntor som betalas till den som inte är bosatt här. Detta gäller förstås även obligationer utställda i andra valutor än svenska kronor.

VÄRDEPAPPERSFONDER

För värdepappersfonder gäller på samma sätt som för obligationer att man slipper kapitalvinstskatt i Sverige så fort man har flyttat härifrån skattemässigt.

För värdepappersfonder tar dock Sverige kupongskatt på utdelningar. För de flesta länder som Sverige har skatteavtal med, gäller 15 procents kupongskatt. För länder där avtal saknas blir det 30 procents kupongskatt på utdelning på svenska värdepappersfonder (eller investeringsfonder som de numera kallas).

Från 2012 kommer Sverige inte längre att ta kupongskatt på utdelningar på aktier som utbetalas till utländska investeringsfonder. Då blir det ännu mera attraktivt för utlandsbosatta att ha fonder i Sverige. De flesta

svenska fonder kommer dessutom sannolikt att sluta att ge årlig utdelning efter 2012 därför att det inte längre behövs för att få bort svensk skatt på själva fonden. Sverigebaserade fonder blir då till och med mera intressanta än Luxemburgfonder som ju har en viss skatt inuti själva fonden.

AKTIER

För aktier gäller delvis olika regler för svenska aktier och utländska aktier.

Fram till dess att man har bott tio år utomlands har Sverige rätt att ta skatt på kapitalvinster på alla svenska aktier.

Efter det att det har gått tio hela kalenderår kan man däremot sälja svenska aktier utan skatt i Sverige.

Tänk på att det bara är försäljning som är skattefri i Sverige efter tio år; om aktierna i stället löses in eller bolaget likvideras behandlas vinsten som en utdelning och kupongskatt dras. Det gäller alltså att sälja aktierna snarare än att acceptera inlösnings av aktierna.

För utländska aktier gäller svensk beskattning av under en tioårsperiod efter utflyttningen bara om aktierna har köpts innan man flyttade från Sverige. Kapitalvinster på utländska aktier som man har köpt efter utflyttningen får normalt inte beskattas. Det gäller dock att man inte hade väsentlig anknytning till Sverige just när aktierna köptes, för då får de beskattas om de säljs under en tioårsperiod efter utflytt.

ANDRA AKTIERELATERADE VÄRDEPAPPER

Aktie-reglerna gäller även för vissa andra aktierelaterade värdepapper, bland annat aktieoptioner, vinstandelslån och konvertibla skuldebrev. Aktieoptioner, vinstandelslån och konvertibla skuldebrev som har getts ut av utländska bolag beskattas bara om de köpts innan man flyttade från Sverige (eller bodde i utlandet och var obegränsat skattskyldig här på grund av väsentlig anknytning till Sverige).

FÅR SVERIGE BESKATTA KAPITALVINST VID FÖRSÄLJNING?

OBLIGATIONER

FONDER

SVENSKA AKTIER

UTLÄNSKA AKTIER KÖPTA FÖRE FLYTT TILL UTLANDET

UTLÄNSKA AKTIER KÖPTA EFTER FLYTT TILL UTLANDET

Innan du har bott 10 år i utlandet.

NEJ

NEJ

JA

JA

NEJ

När du har bott 10 hela år i utlandet.

NEJ

NEJ

NEJ

NEJ

NEJ

CECILIA GUNNE Skattejurist Valbay International S.A. Stockholm

Valbay bedriver Family Office-verksamhet åt förmögna personer med allt från bolagsadministration och skatterådgivning till kapitalförvaltning, och oberoende finansiell rådgivning.

CECILIA GUNNE I SKATTER

Cecilia är skattejurist på **Valbay International S.A.** och sakkunnig i expertpanelen på www.sviv.se E-post Cecilia.Gunne@valbay.com | Webb www.valbay.com

WWW.SVIV.SE

SVENSKAR
I VÄRLDEN

Non Resident

Värdefulla råd för utlandsboende

När du bor utomlands är det skönt med tillgång till en bank i Sverige. En bank som kan de regler och lagar som gäller för dig som utlandsboende.

Kontakta oss så berättar vi om våra tjänster för utlandsboende:

- Personlig service dygnet runt
- Placeringsrådgivning
- Finansiering

Kontakt

Telefon: +46 8 763 64 67

E-mail: nonresidentprivates@seb.se

www.seb.se/nonresident

SEB

FN I FOKUS

Den 24:e oktober är det FN-dagen. Med anledning av detta har Svenskar i Världen intervjuat Harriet Pedersen, med mångårig erfarenhet av såväl FN som ett liv som utlandssvensk.

TEXT ANDREAS HERMANSSON

I dag är Harriet Pedersen biträdande chef på UD:s enhet för multilateralt utvecklingssamarbete, UD/MU.

Harriet arbetar således fortfarande med internationella frågor, dock gör hon det numer från Stockholm. Totalt har hon bott utomlands i tio år, med två sejourer i Schweiz och en vardera i Zambia och Angola, där hon har arbetat för FN:s flyktingkommisariat, UNHCR, Sida respektive UD. Utlandskarriären inleddes på FN:s huvudkontor i Genève.

- Det är väldigt speciellt och en stor utmaning att jobba på huvudkontoret inom en internationell organisation. Jag var ung och ganska oerfaren när jag kom dit. Vill man jobba inom multilaterala organisationer är det kanske bättre att börja på landnivå och skaffa erfarenhet, och sedan söka sig till huvudkontoret. Det blir något enklare, en mer begriplig värld som inte är lika interpolitisk, konstaterar Harriet om sin sejour på UNHCR.

- Sedan får du en annan trygghet av att först ha jobbat på ett lokalkontor. Du hinner lära dig rutiner och tar med erfarenheter som kan stärka dig när det hettar till på huvudkontoret, vilket det kommer att göra.

Som officiellt utsänd representant för den svenska nationen är den del av uppdraget att knyta kontakter med människor på lokal nivå. Harriet har ändå haft god nytta av det gemensamma bandet till andra svenskar på plats, framförallt under tiden i Afrika.

- I Zambia hade jag nära kontakter med andra svenskar, framförallt från näringslivet. Där finns en gruvindustri med flera stora svenska aktörer på plats.

I Angola var läget långt tuffare, varför det visade sig att svenska kontakter blev än viktigare.

- Det var fortfarande krig där då, vilket begränsade utrymmet för affärer. Jag träffade ändå en svensk som startat ett eget säkerhetsföretag samt en som hade ett byggföretag. Jag värdesatte dem otroligt mycket, berättar Harriet och fortsätter:

- Angola var svårt att förstå. De här kontakterna kunde hjälpa till att navigera och ge en mer mångdimensionell bild kring de problem och utmaningar vi stod inför.

Numer har Harriet lämnat FN-uppdragen därhän och jobbar alltså på UD i Stockholm. Intagningskraven för nyanställda är högt ställda och rekryteringen sker främst via diplomatprogrammet, där ca 1 % av de sökande kommer in. Det krävs mycket goda akademiska meriter, fläckfri engelska samt minst ett språk till, gärna i ryska, kinesiska, arabiska eller annat världsspråk. Vad gäller de multilaterala organisationerna som Harriets enhet arbetar med är Sverige, nationens ringa storlek till trots, en stormakt och respekterad partner bland allehanda organisationer världen över.

- Sverige är mycket engagerat i bistånds- och utvecklingsfrågor. Vi är stora givare och har en lång tradition av samarbete. Mer än hälften av Sveriges utvecklingsbistånd går genom multilaterala organisationer, knappt 20 miljarder kronor per år. Sverige är bland de fem största givarna inom sex FN-organ. Jag tror och hoppas att vi uppfattas som ett land som vill utveckla organisationerna till att bli så effektiva och framgångsrika i sin verksamhet som möjligt.

Som exempel på vilka utmaningar som möts nämner Harriet jämställdhetsområdet, där Sverige varit aktivt pådrivande för tillkomsten av ett helt

HARRIET PEDERSEN

Ålder: 46 år

Familj: Gift, 2 barn

Bor: Stockholm

Yrke: biträdande chef, UD:s enhet för multilateralt utvecklingssamarbete (UD/MU)

nytt FN-organ, UNWomen, som ansvarar just för dessa frågor.

- Vi försöker alltid vara en konstruktiv samarbetspartner som verkar för reformer. Det är ett tillvägagångssätt som präglar alla våra relationer och samarbeten. Samtidigt bedömer vi dessa organisationer och avgör hur effektiva de är. Vi är finansärer, bedömare och partners i ett.

Harriet menar även att något som emellanåt förbises är att de värderingar Sverige står för i världen värdesätts mycket av de organisationer man samarbetar med. Det finns en stor värdegemenskap mellan vilka frågor Sverige driver i Världsbanken, EU och FN och vad de flesta välgörande organisationer faktiskt vill genomföra.

- Som svensk är det inte svårt att prata sig varm för demokrati eller jämställdhet. Det är värden som vi omfamnar. Det gör kanske inte vårt uppdrag enklare, men däremot lite roligare. ■

Fotnot: För dig som är intresserad av att arbeta inom multilaterala organisationer har UD en bra sida med länkar till de flesta stora organisationers hemsidor med lediga tjänster. www.regeringen.se/sb/d/3860/a/99337

THE BEST OF BOTH WORLDS

We prepare students
for success back home
and abroad

- En skandinavisk skola i Bryssel för närmare 400 elever i åldrarna 2-19 år.
- Förskola, grundskola, gymnasieskola, IB-program och internat.
- En mångkulturell miljö där du läser engelska, franska och ditt nordiska språk.
- Modersmålsundervisning i små klasser med fokus på varje enskild individ.
- Ambitiösa och kunniga lärare som sätter eleven och lärandet i fokus.
- Eleven kan vid hemkomst till Sverige gå direkt in i det svenska skolsystemet.
- Fantastiska lokaler med den senaste tekniken.
- En trygg och stödjande inlärningsmiljö omgiven av vacker natur.
- Ett brett utbud av fritidsaktiviteter; musik, bild och sport.

Besök oss på:

www.ssb.be

SSB SCANDINAVIAN
SCHOOL OF BRUSSELS

WALLEMBERG OM VÄRLDEN

I samband med SVIV:s årsmöte den 18 augusti delades utmärkelsen Årets Svensk i Världen 2011 ut. En rörd Peter Wallenberg fanns på plats för att ta emot priset från Kronprinsessan Victoria. Han tackade med ett minnesvärt anförande om sitt liv i världen och bjöd även SVIV på en intervju efteråt.

TEXT ANDREAS HERMANSSON FOTO KERSTIN ALM OCH CHARLES HAMMARSTEN

Det finns ett fåtal personer som mer eller mindre på egen hand har format Sverige och dess affärsliv såväl nationellt som internationellt. Peter Wallenberg är en av dem. Det var således ett självklart val att tilldela 85-åringen utmärkelsen som Årets Svensk i Världen 2011, efter att han idogt och envist verkat för svenska framsteg i världen i över 60 års tid!

Det är Ulf Dinkelspiel (hans sista framträdande som styrelseordförande för Svenskar i Världen) som tillsammans med generalsekreterare Karin Ehnbohm-Palmquist och Kronprinsessan Victoria presenterar Årets Svensk i Världen 2011 på anrika Grand Hotel i Stockholm den 18 augusti. Karin läser upp den officiella motiveringen gällande pristagaren och Ulf berättar om sin syn på Peter Wallenbergs uppbyggnad av ett internationellt nätverk som saknar motstycke. Det är ett nätverk och ett arbete som kommit hela Sverige till gagn.

Peter Wallenberg var till exempel en av de första som stod på barrikaderna och förespråkade svenskt EU-medlemskap. Det var kontroversiellt på den tiden, men Wallenberg hade både som privatperson och företrädare för näringslivet en övertygelse om vikten av att samarbeta med omvärlden och stod på sig. Ett medlemskap blev också så småningom ett faktum. Ett faktum som underlättat för många svenskar, våra medlemmar, att fritt kunna flytta runt i Europa.

Peter Wallenberg har även varit en drivande kraft i teknologisamarbetet med USA, bland mycket annat, och är onekligen en värdig ikon för de intressen han företräder. När han äntrar scenen för att ta emot utmärkelsen, blommorna och diplomaten från Kronprinsessan Victoria är han ackompanjerad av stora applåder från årsmötesgästerna, som precis avnjutit en gastronomisk namne.

- Jag hoppas att du kände hur varm den applåden var Pirre, säger Ulf Dinkelspiel och överlämnar ordet till årets pristagare, Peter "Pirre" Wallenberg.

- Jag vill tacka för uppmärksamheten, jag är inte riktigt van vid den här typen av utmärkelser, inleder en

märkbart röd Wallenberg sitt anförande och fortsätter:

- Jag har försökt fundera ut vad som kan vara av intresse för er. En sak jag kom på var att prata om hur svårt det är - och hur lång tid det tar - att känna ett folk som inte är sitt eget, samt hur viktigt det är att ändå försöka göra det! Talet går sedan vidare och berör många av de globala knypunkter Wallenberg tangerat, och de svårigheter som finns i att akklimatisera sig till nya seder, eller i vissa fall, människors ovilja att ens försöka göra det. Som när han sålde maskindelar i USA och besökte en affär som sålde skandinaviska matvaror och produkter. Bland annat saluförde butiken inlagd sill, med vikten angiven i gram. Detta väckte stor förvirring bland de amerikanska kunderna som var vana viktangivelser i ounces. När

tillverkaren med anledning av detta fick en förfrågan om de inte kunde tänka sig att framställa burkar med ounces som viktmått för den amerikanska marknaden vägrade de styvnackat och konstaterade att det gick alldeles utmärkt att sälja burkar med gram som måttenhet i Norge, så då fick det minsann duga till amerikanerna också!

Wallenberg berättar även om den språkliga krock med sin brittiskengelska accent. I sin ungdom spenderade han fem år i England, varpå amerikanerna några år senare tyckte att den nyanlända svensken hade ett oerhört märkligt uttal.

- Mycket var annorlunda då jämfört med hur det är i dag. Svenskamerikanska handelskammaren hade blivit en slags social klubb där herrarna använde

tiden till att äta god mat på fina restauranger.

- Det här hade många konsekvenser. Bortsett från mellanvästern, där det fanns många utvandrade svenskar, var Sverige i princip okänt. För mig, som var där för att sälja maskiner, innebar det att jag oftast fick inleda mina samtal med att berätta om vad Sverige var.

- Det var trögt. Andra världskriget hade inneburit ett totalt avbrott av handeln med landet, vilket hade följts av Koreakriget. Det var en period när USA var oerhört protektionistiska, konstaterar Peter Wallenberg.

En annan aspekt var återigen de olika måttenheten och tekniker som användes, även inom industrin. Det fanns inte en skruv eller mutter att anskaffa lokalt som passade, så det var tvunget att släpa dit precis allt vid montage och produktion.

Ännu några år senare bar färden till Afrika. Vid det här laget pratade Wallenberg istället engelska med amerikansk accent efter tiden i USA, men nu fann han sig göra det till människor som var mer brittiska än vad man ens kan finna i England. Återigen visade sig således hans accent bli upphov till

förundran bland potentiella kunder och kompanjoner.

Tillbaka i England var det sedan åter dags för nya mått och avståndsenheter, samt den brittiska affärsengelskan, som av dess användare ansågs vara ett långt mer nyanserat och sofistikerat språk än övriga engelska varianter, som snarast ansågs sekundära.

- Det var även ständigt ett svårt politiskt världsläge och Sveriges industri var inte helt inställd på alla förändringar och krav som kom från omvärlden. Det var en tid som ställde många krav och innebar många prövningar

för utländska leverantörer, konstaterar Wallenberg och fortsätter;

- Samtidigt fick man som svensk med utländska intressen emellanåt intryck av att ingen hemma i Sverige var särskilt intresserad av internationell handel. Det var svåra tider för svensk exportindustri.

Peter Wallenberg kliver sedan av scenen, änyo till rungande applåder. Vi forskansar oss i ett av hotellets alla konferens- och mötesrum, fina Strömsalen. Peter slår sig ned i soffan, stoppar omsorgsfullt sin pipa med tobak, lutar sig tillbaka, drar ett bloss och

slappnar av. Som han själv påpekat under sitt tal, han är inte van vid den här typen av uppmärksamhet och berättar att han aldrig trott sig vara aktuell för den här typen av utmärkelser.

- Jag har jobbat på och försökt göra mitt bästa. Jag ska aldrig glömma detta ögonblick och hoppas det blir en än mer kraftfull verksamhet för Svenskar i Världen och en starkare närvaro av svenskar i utlandet. Det kan vi alla bara tjäna på, konstaterar Peter Wallenberg, Årets Svensk i Världen 2011. Han om någon vet. Svensk industri och familjen Wallenberg har gått hand i hand i 150 år. Frågan är om någon annan finansdynasti betytt lika mycket för sitt lands ekonomi. De har skapat ett affärsimperium som innefattar många av de allra största svenska exportföretagen, bland andra ABB, Atlas Copco, Ericsson, Stora Enso, SEB och Investor.

Peter Wallenberg har haft en betydande roll i denna utveckling. Han har alltid haft internationellt fokus för svenskt näringslivs utveckling och verkat för att stärka den svenska konkurrenskraften. Han är även en omtyckt ledare som gett många av våra allra främsta ekonomiska profiler vägledning, råd och mentorskap. Det faller sig därför naturligt att fråga om vilka lärdomar han gjort under sitt fantastiska liv inom internationell handel och industri?

- Jag har lärt mig förskräckligt mycket, kanske främst att vi inte ska vara så självbelåtna här hemma i Sverige. Vi behöver fler och fler svenskar som bött i utlandet i perioder av sitt liv. Vi befinner oss i ett läge där vi måste vara ödmjuka och lyssna på omvärlden.

- En annan sak är att om man ska skicka iväg svensk personal utomlands bör det vara på en period som minst innefattar tre år. Förenklat kan man säga att det tar två år innan utlands-svensken betalar samma skatt som lokalbefolkningen, först då kan man till fullo förstå varför de prioriterar vissa saker framför andra.

Hur ser du på det rådande globala ekonomiska läget?

- Vi får i dagarna bevittna hur länder går upp och ner. Det är omöjligt att sia kring hur detta slutar och vilka som lyckas behålla sina tillgångar.

- Många nationer har erbjudit sina respektive befolkningar möjligheter att konsumera mer än vad ländernas ekonomi egentligen klarar av. Det har skapats samhällen där alla vill ha mer hela tiden, samtidigt som ingen politiker vågat säga stopp av rädsla för att inte bli omvald.

I Sverige är finansläget enligt Wallenberg dock något annorlunda tack vare en något mer återhållsam politik.

- Sverige är inte med i Euro-samarbetet, å andra sidan står vi inte utanför effekterna av det. Vår valutafrihet hjälper föga då Sverige blir sårbart när våra banker har stora fordringar i länder som ligger dåligt till. Fast för vår del blir det en ekonomisk fråga snarare än politisk.

Wallenberg oroas även av en utveckling som pekar mot en inflationsstegring inom EU-zonen.

- Det värsta som kan hända i dagsläget är en kraftig inflation i Europa,

vilket skulle göra alla tidigare ökningsfruktösa. Då krävs vidare löften för att tillfredsställa allmänheten, trots att den enda egentliga vägen ut ur detta är att ta ett steg tillbaka. Men att väga ta ett sådant beslut är ingen höjdare för väljarstödet, så vi får se vad som händer. Wallenberg menar även att ett stort problem i världen är bristen på ekonomisk utbildning i skolväsendet och att väldigt många har alltför knapphändiga kunskaper kring ekonomi, särskilt i en värld som i princip helt styrs av finansiella skeenden.

- Många har aldrig tänkt i de här banorna. Få vet om hur förskräckligt lång tid det tar att förändra saker. Tidsspannet mellan beslut och utförande är ofta enormt. Det vore bra att ha delar av detta i sin skolutbildning, så att fler har möjligheten att förstå sammanhang och helhet. Nu ser de flesta ytan snarare än bakomliggande orsaker - och reagerar därefter.

- Skolväsendet har haft en tendens att se sociala frågor som viktigare än de ekonomiska och sakliga. Sedan är det viktigt att alla läroplaner innefattar lärare som har rätt kompetens, avslutar Peter Wallenberg. ■

Ewa Hedlund.

Glada ombud och medlemmar.

Gunnar Andrén (fp), Kerstin Lundgren (C), Caroline Szyber (KD), Bodil Ceballos (MP) och Karin Ehnбом-Palmquist.

UTLANDSVENSKARNAS PARLAMENT 2011

Ännu ett Utlandssvenskarnas Parlament är avslutat, det tredje sedan starten för fyra år sedan. Precis som tidigare parlament blev det en lyckosam dag med många intressanta diskussioner, debatter och föredrag.

TEXT ANDREAS HERMANSSON

Utlandssvenskarnas Parlament 2011 inleddes precis som tidigare år i stora salen på Näringslivets hus på Storgatan i Stockholm. Svenskar i Världens avgående styrelseordförande Ulf Dinkelspiel inledde med att hälsa de drygt 180 deltagarna välkomna, eller snarare välkomna åter, till ännu ett parlament. Ulf lämnade över talarstolen till svenskt Näringslivs VD, Urban Bäckström, som även talat på våra tidigare parlament. Han konstaterade att utlandssvenskar fyller en strategisk roll för svenskt näringsliv och att de starkt bidragit till den globalisering som skett. Efter Bäckströms tal var det dags för en första sejour med fyra arbetsgrupper, ledda av Ewa Hedlund, Claes Ankarcrona, Rolf Ornbrant och Robert Andersson. Resultatet från arbetsgruppernas diskussioner redovisas separat senare i detta reportage.

När den första diskussionsrundan var klar hälsade föreningens ankare och nav, generalsekreterare Karin Ehnbom-Palmquist välkommen åter till stora salen. Karin introducerade föreläsaren och författaren Colin Moon, som rev ned stora applåder och skratt med sina komiska betraktelser kring svenskar och deras egenheter. Efter Moons omtyckta monolog var det dags för ännu en sejour med arbetsgrupperna, nu med tre nya grupper, ledda av SVIV:s tidigare generalsekreterare Örjan Berner, Ulf Grufman och Annika Rembe. Det var för övrigt Örjan som etablerade Utlandssvenskarnas Parlament under sin tid som generalsekreterare. Efter ännu ett intensivt pass presenterade journalisten och författaren Ewa Hedlund boken *Utvandrare.nu*, som hon skrivit på uppdrag av SVIV. Hedlund har intervjuat en rad utlandssvenskar i boken. Hedlund har även samtalat med och fått information från andra utlandssvenskar, bland annat Karine Henrotte (ombud i SVIV och representant för The Europeans throughout the World) och Annika Klintefelt (Befolkningsstatistiker vid SCB). Boken kan beställas gratis från SVIV-kansliet.

Efter Hedlunds presentation var det dags för en diskussion kring temat "hur ska den framtida utrikesrepresentationen se ut?"

Ulf Dinkelspiel agerade moderator, Karin Enström (riksdagsledamot för

Moderaterna) och Bo Dankis (ordförande i Exportrådet) deltog i diskussionen. Panelen kunde bland annat konstatera att globaliseringen och svenskars ändrade vanor ställer andra krav på utrikesrepresentationen. Sveriges närvaro utomlands har som bekant skurits ned de senaste åren, med ett flertal nedläggningar av högprofilerade ambassader och konsulat, bland annat i New York. Det blev en givande dialog som gav viss inblick kring problematiken att upprätthålla utrikesrepresentationen samtidigt som krav ställs på besparingar i budget.

Efter en sista sejour med arbetsgrupperna var det sedan dags för gruppe-

derna att presentera dagens resultat och resolutionsförslag för riksdagsledamöterna Gunnar Andrén (FP), Kerstin Lundgren (C), Bodil Ceballos (MP) och Carolin Szyner (KD). Åhörarna gavs direkt respons på resolutionerna och ett garantier gavs för att många av resolutioner ska granskas av såväl sittande regering som opposition.

SVIV kommer även att leverera alla resolutioner till rätt mottagare. Ett axplock av dagens resolutioner återfinns i editerad form i denna artikel (gruppen Förskola, skola och ungdomsfrågor återfinns på ungdomssidorna). En lista med arbetsgruppernas alla resolutioner finns att beskåda på www.sviv.se ■

VILLKOR VID HEM- OCH UTFLYTT

BILDA EN ARBETSGRUPP SOM BERÖR HEMVÄNDANDE SVENSKAR

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Föreningen Svenskar i Världen.

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING:

Vad kan göras för att komma tillrätta med det generella intresse att tillvarata de erfarenheter som återflyttande svenskar tillgodogjort sig under utlandsåren? Har vi i Sverige ett ärligt intresse för globalisering och internationalisering?

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Mötesdeltagaren Staffan Paues, med mångårig erfarenhet av utlandstjänst och tillika nyinvald styrelseledamot i SVIV, föreslog att en arbetsgrupp bildas inom SVIV i vilken en rad frågor ska bearbetas; exempelvis "Hur ska den svenska opinionen, företag och myndigheter kunna uppskatta och ta tillvara utlandssvenskars kunskaper och erfarenheter även efter deras hemkomst?"

Vid sittande möte antogs förslaget och Arbetsgruppen Om Hemvändande Svenskar bildades. SVIV:s avgående ordförande, Ulf Dinkelspiel och Generalsekreteraren, Karin Ehnbohm-Palmqvist har gett sitt godkännande till detta förslag. Arbetsgruppen, under ledning av Staffan Paues, hade sitt första konstituerande och protokollförda möte den 24 augusti 2011 i Näringslivets hus och påföljande möte den 15 september i SVIV:s lokaler.

FÖRBÄTTRAD INFORMATION FRÅN MYNDIGHETER RÖRANDE UT- OCH INFLYTTNING I SVERIGE

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Skatteverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING

I kontakt med rubricerade myndigheter händer det alltför ofta att de svar som rör ut- och inflyttning i Sverige inte visar sig vara korrekta. Det kan heller inte vara rimligt att alla handläggare ska kunna allt i denna fråga.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Vi föreslår att ombudsmän inom varje nämnd myndighet utses, som tar emot frågor kring in- och utflytt, som reder ut begrepp och problem. Handläggarna på respektive myndighet kan hänvisa frågor kring ut- och inflyttning till dessa specialister.

HÖGRE UTBILDNING, FORSKNING

SKATT VID KORTARE FORSKNINGSVISTELSER UTOMLANDS

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Finansdepartementet (Fi), Utbildningsdepartementet (U)

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING:

Ett antal nationer har särskilda 'forskarparagrafer' i sina dubbelbeskattningsavtal med till exempel USA för att stimulera akademiskt utbyte, dock ej Sverige.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Finansdepartementet bör i kommande dubbelbeskattningsavtalsförhandlingar verka för skattemässigt förmånligare bestämmelser för svenska forskare med forskningsvistelser upp till två år i länder av intresse för svenskt forskningssamarbete.

TILLVARATAGANDE AV UTLANDSSVENSKA AKADEMIKERS KOMPETENS

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Forskningsråden, Samtliga lärosäten, Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF)

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING

Utlandssvenska akademikers kunskaper och erfarenheter tas oftast inte tillvara vid lärosäten, myndigheter och liknande i Sverige. Vilka utlandssvenska akademiker som finns runt om i världen är inte heller alltid bekant.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Samtliga svenska myndigheter/organisationer/motsvarande med relevans för högre utbildning och forskning i Sverige uppmanas att ta till vara utlandssvenska akademikers/forskarens kompetens vid tjänsteställningar.

UPPMUNTRA STUDENTER ATT DELTA I UTLANDSSTUDIER

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Föreningen Svenskar i Världen

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING

Svenska studenter deltar inte i utlandsstudier eller annan utlandserfarenhet i samma grad som i andra länder. Inom exempelvis Erasmus-programmet kommer många fler studenter till Sverige än som åker ut.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

SVIV ska bevaka villkoren för studenter som studerar utomlands och uppmuntra svenska studenter att skaffa sig utlandserfarenhet.

UTLANDSSVENSKAR OCH SVERIGE

SKATT VID KORTARE FORSKNINGSVISTELSER UTOMLANDS

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Utrikesdepartementet (UD), Migrationsminister Tobias Billström, justitiedepartementet, Svenska institutet (SI).

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING:

1994 antog Europarådet en resolution 1035 (1994) om européer bosatta utomlands (Europeans living abroad). Resolutionen rekommenderar medlemsländerna att vidta åtgärder i syfte att förbättra relationerna med medborgare som bor utomlands och som önskar upprätthålla banden med hemlandet. Några länder har följt rekommendationen och har i dag ett väl organiserat samarbete med de utvandrade medborgarna. Syftet med det strukturerade samarbetet är dels att de utlandsboende via sina intresseorganisationer och valda representanter ska kunna bevaka sina rättigheter i hemlandet, men också att hemlandet ska kunna förmedla aktuell information till medborgarna utomlands och ta del av deras kunskaper,

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Sveriges regering uppmanas följa resolutionen och anmoda berörda departement och myndigheter att vidta åtgärder, via lagstiftning, politiska eller administrativa aktiviteter, för att förbättra kontakterna med de svenskar som är bosatta utomlands.

INFORMATION OCH KULTUR

INFORMATION OM AMBASSAD-REGISTRERING

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Utrikesdepartementet (UD), Skatteverket.

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING

I händelse av en kris är det svårt för svenska utlandsmyndigheter att kontakta de svenskar som bor i landet eftersom de inte är registrerade vid en svensk utlandsmyndighet. Många svenskar som flyttar utomlands är inte medvetna om att de kan registrera sig på svenska ambassaden i det land de bosätter sig.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Svenskar som flyttar utomlands ska få information om att de kan registrera sig på svenska ambassaden i det nya hemlandet.

SÄRSKILD VALKRETS FÖR UTLANDSSVENSKAR

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Sveriges regering, Riksdagen, Valmyndigheten

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING

Valdeltagandet bland utlandssvenskar är lågt. Omkring 30 procent röstar i de allmänna valen.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Upprätta en särskild valkrets för utlandssvenskar.

UTFLYTTNINGSPAKET TILL UTFLYTTADE SVENSKAR

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

SVIV, Nämnden för Sverigefrämjande i Utlandet (NSU), Utrikesdepartementet (UD), Svenska institutet, Exportrådet, Invest Sweden, Visit Sweden, Näringsdepartementet (Enheten för forskning, innovation och näringsutveckling).

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING:

Många svenskar som lämnar Sverige för att leva i utlandet en kortare eller längre tid har inte tillgång till viktig information om villkor gällande exempelvis folkbokföring, skatter, återflytt, socialförsäkringar, sociala frågor, ambassadernas verksamhet, med mera.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Alla svenskar som lämnar Sverige bör få med sig ett utflyttningspaket, ett slags "goodie-bag", med information om vad som händer när man lämnar Sverige, med material för att berätta om Sverige i utlandet, sponsorprodukter från svenska företag och liknande. SVIV uppdras att kartlägga vilka aktörer som skulle kunna vara aktuella för ett samarbete kring ett sådant paket.

INFORMATIONSBANK PÅ FÖRENINGENS HEMSIDA

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Föreningen Svenskar i Världen.

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING

Utlandssvenskar saknar ofta viktig information om hur man går till väga för att göra sin röst hörd i Sverige.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Föreningen Svenskar i Världen uppdras att se över möjligheterna att införa en informationsbank på hemsidan, med uppgifter om aktörer som är relevanta i olika områden, adresser och tips.

Man bör också undersöka om det skulle vara möjligt att göra informationsidan användarbaserad, som en integrerad del av hemsidans forum.

MEDBORGARRÄTTSFRÅGOR

ÅTERFÅENDE AV SVENSKT MEDBORGARSKAP

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Integrations- och jämställdhetsdepartementet (IJ), Justitiedepartementet (Ju), Riksdagens justitiekommitté.

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING:

Många svenska medborgare har helt ovetande inte bara drabbats av förlust av sitt svenska medborgarskap utan har även förlorat möjligheten att återfå sitt svenska medborgarskap. Återfående av svenskt medborgarskap har försvårats eller omöjliggjorts bland annat på grund av dålig information till allmänheten om ny lagstiftning.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Vi föreslår ånyo, liksom gjordes i resolution 2007, att svenska medborgare som har förlorat sitt svenska medborgarskap i samband med att utländskt medborgarskap förvärvat gives möjlighet att, utan tidsgräns eller krav på återflyttning till Sverige, återfå sitt svenska medborgarskap. Det är anmärkningsvärt att det, sedan SVIV för första gången uppmärksammade denna fråga i en resolution 2007, inte hänt något i frågan.

AVSKAFFA KRAVET PÅ ANSÖKAN OM DUBBELT MEDBORGARSKAP EFTER 22 ÅRS ÅLDER

RESOLUTIONSMOTTAGARE:

Integrations- och jämställdhetsdepartementet (IJ), Justitiedepartementet (Ju), Riksdagens justitiekommitté.

FRÅGESTÄLLNING/PROBLEMFÖRMULERING

Idag måste de som fått dubbla medborgarskap som minderårig, genom en förälder med svenskt medborgarskap, och som aldrig varit skrivna i Sverige bekräfta att de vill behålla detta efter att de blivit myndiga och innan de fyllt 22, annars borttages det svenska medborgarskapet. Denna regel är inte välkänd bland utlandssvenskar och har lett till att många ungdomar med stark tillhörighetskänsla till Sverige berövats sitt medborgarskap utan att ens vara medvetna om det.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Regeln om att man måste ansöka om att få behålla svenskt medborgarskap om man aldrig har bott i Sverige och har dubbelt medborgarskap bör avskaffas. Denna fråga borde kunna utredas i den större utredningen om medborgarskap som aviserats till hösten 2011.

Marianne Ayadi (före detta ombud Tunisien), Hans Johnsson, ombud Florida, Karine Henrotte, ombud Belgien.

10:e uppdaterade upplagan av Bosättning utomlands

Ny Uppdaterad upplaga!
(Febr. 2006 Sellin)

Författaren Kerstin Gustafsson har under många år varit ansvarig för Föreningen Svenskar i Världens rådgivning till in- och utflyttare. Hon är också grundare av och chef för företaget UtlandsBosättning AB.

Den nya upplagan är uppdaterad på alla områden. I boken finns även en praktisk checklista och alla viktiga adresser inför utlandsflytten.

Ja, tack var god skicka:

.....ex av Bosättning utomlands

.....ex av Återflyttning till Sverige

Är medlem och betalar 275:-/st

Är inte medlem och betalar 325:-/st

Exkl.porto och exp.avg.

Namn.....

Företag.....

Adress.....

Postnr.....Ort.....

Beställningen kan även skickas via fax 08-660 52 64 eller via post svenskar.i.varlden@sviv.se

Plats för porto

**Svenskar i Världen
Box 5501
114 85 Stockholm**

Roslagens EuropaTransport AB

Flyttningar inom Sverige och Europa
Även lokalflyttningar i Spanien

Magasinering i Spanien och Sverige

www.retab.se
info@retab.se

Söderbykarl 8340 S-761 74 NORRTÄLJE SVERIGE
Tel. +46(0)176159 84 Fax 0176-175 05

Telefonnummer i Spanien
Malaga +34 687 80 17 33

UNGDOMS- OMBUDET HAR ORDET

JOHANNES DANIELSSON undrar vilka lärdomar som finns att hämta bland studenters "nollningar".

TEXT **JOHANNES DANIELSSON**

NYA VÄNNER

Alla vi som bor i en studentstad har vant oss vid att betrakta personer i 20- till 25-årsåldern med utklädnader som Pippi Långstrump, Björnligan, diktatorer, Teletubbies, vikingar eller hockeyspelare som "på väg till eller från en tillställning där det är den lämpliga klädseln". En viktig del av studentlivet är nämligen alla maskerader, spex och temafester.

Det är förstas intressant att fundera på vad som ligger bakom detta. Har det en så enkel förklaring som att det är kul att klä ut sig, eller uppkommer festerna ur djupare, mer eller mindre uttalade syften som att skapa en grupp-gemenskap, eller finna en identitet?

Under några veckor om året sker i varje fall en markant ökning av antalet utklädda personer på en universitets-stads gator, vilket äger rum runt omkring mig exakt i skrivande stund: nollningsveckan, eller freshers' week (även kallade insparksvecka eller orientation week). Från och med nu drar de igång: veckan innan kurserna och de nya programmen börjar. Veckan då de gamla studenterna ska lära ett nytt gäng "nollor", eller "freshers" att bli så sammansvetsat som möjligt, och uppskatta sitt nya liv som student så mycket som det bara går (även om det ibland sker med metoder som vid första anblicken borde få motsatt effekt).

Jag vet inte hur många studier som gjorts över insparksveckorna, men känner på mig en frånvaro av skarpa analyser i ämnet. Detta trots att det borde intressera inte minst sociologer och psykologer. Komparativa studier, som jämför vanor, mellan universitet eller mellan länder borde vara intressanta för statsvetare. Longitudinella studier, alltså studier över tid, bör kunna fånga en eller annan historiker. Så, kanske får jag ta mitt eget ansvar, och genom att inleda en diskussion försöka sätta det här potentiella forskningsfältet i rullning?

BBC Magazine ställer den viktiga frågan "Kan vänska-per från nollningsveckan verkligen hålla?" och låter den besvaras av bland annat författaren Mark Vernon, som menar att veckan är rätt så överskattad när det gäller

att hitta vänner för livet. "Du ägnar första terminen åt att skaffa vänner, och andra och tredje terminerna åt att göra sig av med dem". Även Aristoteles uttryckte liknande tankar, då han säger att en önskan om vänskap kan uppkomma fort, men att vänskap däremot tar tid.

Hur går man tillväga på olika universitet och i olika länder? I Sverige varierar vanorna mycket mellan programmen. Jurister och statsvetare har ofta en vecka innan upprop där utklädnader, tävlingar i galenskap och spex är vanligt förekommande. Teknologer har ofta upp till fyra-fem veckors nollning, som pågår mindre intensivt långt in i terminen. I Finland verkar det som att bastubadande spelar en viktig roll, vilket möjligtvis är mer av en stereotyp. I Storbritannien läggs en hel del fokus på festandet: pubrundor är ett vanligt inslag. I USA är bus uppskattat, och i många fall måste the frosh utföra aktiviteter för att förtjäna sin status som "freshman".

På vissa platser är tyvärr även förnedring ett vanligt inslag, som i sällsynta fall har gått så långt att personers liv riskerats. Här är det möjligt att trenden över tid är lemmelartad, det vill säga stigande år efter år tills en topp nås, som sedan följs av ett långt fall. Låt mig förklara: För varje år är det möjligt att de nya "faddrarna" tänker att de ska överträffa sin nollningsvecka. Detta kan pågå, fram tills någonting går riktigt snett, och universitetsledningen mer eller mindre förbjuder alla aktiviteter året därpå. Därifrån kommer sakteligen missödet att glömmas, och efter något år kommer man att våga gå lite längre än året innan igen, och cykeln fortsätter.

Ja, jag ser den här informationen och idéerna som en boll som någon gärna får plocka upp. Inte minst de som själva går igenom insparksveckor under den närmsta perioden och funderar över eventuella uppsatsämnen för framtiden!

Och för övrigt: Stort tack till alla er som besökte SVIV:s årsmöte, konsert och Utlandssvenskarnas Parlament. Vi var många unga som var med och bidrog till att lyfta upp våra frågor, vilket ni kan läsa om på nästa sida! ■

UNGA VILLKOR

Den 19 augusti hölls utlandssvenskarnas parlament för tredje gången. På ungdomssidan blev det en lyckad dag. Många yngre utlandssvenskar deltog och bidrog med sina perspektiv på frågor om att arbeta, resa och studera i utlandet som ung.

TEXT JOHANNES DANIELSSON

Diskussionen i arbetsgruppen Förskola, Skola, Ungdom, kretsade till stor del kring unga utlandssvenskars villkor.

Först tog man upp frågor som rörde unga svenskar som vill resa ut i världen och studera. Dels på gymnasienivå, dels på högskolenivå. För gymnasieelever som vill ut och läsa på de svenska skolorna i utlandet gäller olika villkor beroende på vilken kommun man bor i. Vissa kommuner låter nämligen elever som åker ut i ett år ta med sin skolpeng, vilket andra inte gör. Med andra ord blir elever som råkar bo i "fel" kommun tvungna att själva betala för att plugga ett år på en svensk skola i ett annat land.

För dem som vill vänta tills efter studenten med att åka utomlands finns andra problem. Framförallt är det svårt för många att få all relevant information om vilka utländska universitet och utbildningar som finns, om hur de värderas i Sverige, om de kostar något, och om hur man går till väga för att ansöka till universitet i utlandet. Många i arbetsgruppen var överens om att ett första steg för att öka lättillgängligheten av sådan information skulle vara att uppmana studie- och yrkesvägledare, och andra aktörer inom skolvärlden att skaffa bättre kunskap om utlandsstudier, och förmedla den till sina elever.

Sedan hade det också inkommit frågor till föreningen av mer teknisk natur. En typisk "falla mellan stolarna"-situation gäller för de utlandssvenskar som vill plugga en kortare tid i Sverige och samtidigt få studiemedel från CSN. Även om

man som svensk medborgare alltid ska ha rätt till studiemedel för studier i Sverige, krävs det nämligen att man är skriven i Sverige för att kunna få det. Men återvändande svenskar som ska stanna i mindre än sex månader blir i regel inte folkbokförda här. På samma gång kan man från vissa länder inte få studiemedel för att läsa utomlands i bara en termin. Med grund i detta uppmanades Skatteverket helt enkelt att göra det möjligt för hemvändande svenskar med syfte att studera att folkbokföra sig här, så att de i praktiken kan få det studiemedel som de i lagen har rätt till.

En annan fråga om studiemedel var den om möjligheten för en utlandssvensk att plugga i utlandet, fast med svenskt studiemedel. Här gäller nämligen det så kallade bosättningskravet; man ska ha bott i Sverige i minst två år de senaste fem åren, för att ha rätt till studiemedel för utlandsstudier. Till denna regel finns det undantag, som säger att man i vissa fall har rätt att räkna tid i utlandet till bosättningskravet, om personen själv eller någon av dennes föräldrar varit utsänd av svenska staten, arbetat för en ideell biståndsorganisation, trossamfund eller på grund av sjukdom varit bosatt i utlandet. Många upplever det dock som orättvist att det inte räknas om personen har varit anställd vid ett svenskt företag i utlandet (eller som det med juridiska termer uttrycks "för ett företag över vilket en svensk juridisk person har ett bestämmande inflytande") - vilket exempelvis kan ligga till grund för utlandsskolornas statsbidrag från Sverige.

HÄR ÄR ALLA RESOLUTIONER PÅ UNGDOMSOMRÅDET FRÅN GRUPPEN FÖRSKOLA, SKOLA, UNGDOMAR:

- MÖJLIGHETER FÖR GYMNASIEELEVER ATT STUDERA VID SVENSK UTLANDSSKOLA

PROBLEMFÖRMULERING:

I syfte att öka elevers engagemang gällande internationalisering är vissa kommuner mer välvilligt inställda än andra att ge bidrag till gymnasieelever för att studera utomlands. Beträffande eftergymnasiala studier uppmuntrar Internationella Programkontoret studerande att söka medel för studier utomlands. För gymnasieelever anser SKL att kommuner inte har rätt att ge medel för studier vid svenska utlandsskolor. Konsekvenserna av SKL:s ställningstagande blir att gymnasieelever förhindras möjligheter till utlandsstudier. Detta är djupt olyckligt.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Kommunerna ska bli skyldiga att lämna bidrag till gymnasieelever som vill studera vid svensk utlandsskola.

- SKATTEVERKETS FÖRESKRIFTER ORSAKAR PROBLEM FÖR UNGA UTLANDSSVENSKAR SOM VILL ANSÖKA OM STUDIEMEDEL I SVERIGE UNDER KORTARE TID

PROBLEMFÖRMULERING:

Skatteverket folkbokför inte återvändande svenska medborgare som ska stanna kortare tid än sex månader. Detta leder till att svenska medborgare som inte är folkbokförda i Sverige, men vill söka studiemedel från CSN (vilket folkbokförd svensk medborgare alltid har rätt till) för studier i Sverige under en termin inte har möjlighet till detta. Från vissa andra länder, även inom EU, går det inte att få medel för studier i utlandet som är kortare än ett år. Detta leder till att vissa svenska medborgare kan tvingas studera i Sverige under en termin utan att få studiemedel.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Skatteverket bör folkbokföra svenska medborgare som återvänder till Sverige för att studera, även om de är här kortare tid än sex månader.

- UTÖKADE MÖJLIGHETER TILL UNDANTAG FÖR BOSÄTTNINGSKRAVET

PROBLEMFÖRMULERING:

För alla svenska och icke-svenska medborgare som vill studera utanför Sverige gäller bosättningskravet för att få studiemedel. Detta innebär att man måste ha varit folkbokförd i Sverige under två år de senaste fem åren. Undantag från detta är om personen har varit statsanställd, arbetat för en ideell biståndsorganisation, för ett trossamfund eller varit utlandsboende på grund av sjukdom. Detta gäller även för personens barn under 18 år som då anses ha varit bosatt i Sverige om föräldern uppfyllt något av ovanstående. Att ha varit utstationerad av ett svenskt företag räknas inte till undantagen.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Det ska bli möjligt att undantas från bosättningskravet vid utstationering inom ett svenskt företag eller vid ett företag över vilket en svensk juridisk person har ett bestämmandeinflytande. Detta i likhet med vad som är fallet för vilka elever som ska få svenskt statsbidrag.

- FÖRSTÄRKNING AV SVIV:S UNGDOMSVERKSAMHET

PROBLEMFÖRMULERING:

En stor del av utlandssvenskarna är unga. Trots förbättringar finns det fortsatt funderingar kring hur ungdomsverksamheten ska få bättre möjligheter att söka upp unga utlandssvenskar.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Ungdomsverksamheten inom SVIV ges extra resurser för att bedriva verksamhet som riktar sig mot unga utlandssvenskar.

- INFORMATION OM ATT STUDERA I UTLANDET

BAKGRUND / PROBLEMFÖRMULERING

För svenska gymnasieelever som vill studera vid ett lärosäte i utlandet är informationen om alternativ, villkor och ansökan ofta bristfällig. I en undersökning från CSN har det bekräftats att en betydande del svenska ungdomar som vill studera utomlands men avstår, gör det därför att de saknar information om hur de ska gå till väga. Samtidigt finns det information från myndigheter och organisationer, som dock ofta upplevs som alltför generell.

RESOLUTIONSFÖRSLAG:

Föreningen Svenskar i Världen och övriga resolutionsmottagare uppmanas att arbeta mer för att säkerställa att all nödvändig information om utlandsstudier finns lättillgänglig för dem som är i behov av den. Studie- och yrkesvägledare uppmanas tillgodogöra sig mer kunskap om eftergymnasiala studier i utlandet.

TRIVS I TBILISI

Ambassadör Diana Janse är Sveriges nya röst i Georgien. Efter flera år som diplomat för UD i Afghanistan har hon nu bytt land och stad - från Kabul till Tbilisi i Georgien. Från ett konfliktfyllt område till ett annat. Hur ser livet ut som ambassadör i ett land som nu vill närma sig väst? SVIV träffade Diana Janse på hennes favoritcafé i Tbilisi.

TEXT & FOTO: HUGO LAVETT OCH FABIAN STURM

Diana Janse flyttade hit under valnatten förra året. Resan mot Kaukasus och Tbilisi tog en vecka med bil genom Östeuropa.

Genom länder, som likt Georgien, var en del av Sovjetunionen men nu står på egna ben sedan 20 år tillbaka. Bilturen blev ett sakta aklimatiserande och en bra körlektion.

– Att köra i Tbilisi är lite med livet som insats. Men under bilresan från Sverige fick jag öva en hel del, så när jag kom fram hade jag vant mig vid trafikläget, säger Diana Janse som precis beställt en latte i mugg på franskt vis på caféet Tartine i Tbilisi. Hit går hon så ofta hon kan.

I Tbilisi fanns det innan bara ett svenskt sektionskansli. Men när regeringen i maj 2010 beslutade att upgradera kansliet till en ambassad, fick Diana Janse jobbet som ambassadör. Där basar hon över tolv personer, varav fem är från Sverige.

– Jag har jobbat på UD i tolv år och hade kunskap om den här regionen och sökte tjänsten när den dök upp. Det var tid för mig att byta jobb. I tre och ett halvt år var jag UD-tjänsteman i Afghanistan, så jag

kände att det var dags att gå vidare, säger hon.

Som ambassadör har hon en del kontakter med svenskarna i landet, både privatpersoner och företag som är nyfikna på regionen och som därför tar kontakt med henne. Efter kriget mot Ryssland om de två utbrytarrepublikerna Sydossetien och Abchazien sommaren 2008 har landet kommit på fötter och står öppet för utländska investerare och turister.

– De flesta svenskar som bor i Tbilisi jobbar för EU:s observatörs-

funktion och de träffar jag ju i arbets-sammanhang. Men svenska företag är tyvärr ganska dåligt representerade här. Det är något jag har som ambition att försöka ändra på.

Den största svenska investeraren i Georgien är Teliasonera som äger halva Geocell, Georgiens största mobiloperatör.

– Jag ser verkligen potentialen här. Det är en relativt liten marknad men med en bra access till andra marknader som östra Turkiet, Azerbajdzjan och Armenien. Det jag kan bidra med är att jag kan agera dörröppnare, hjälpa till med kontakter och i ett senare skede om det blir problem, hjälpa till med att lösa dessa, säger Diana Janse.

När vi träffar Diana Janse berättar hon att hon ofta är kvar på ambassaden till tiotiden på kvällarna. Men just den här morgonen är hon lite extra trött. Pojkvännen från Sverige landade i natt. Klockan 04.25 stod Diana vid flygplatsen och väntade.

– Han skulle ju kunna ta en taxi men jag är så glad att se honom så jag hämtar gärna, säger hon och lägger till att det blir en hel del Skypesamtal eftersom avståndet gör det svårt att ses så ofta som hon skulle önska.

Det blir några få timmars sömn. Upp igen, mängder med kaffe, georgisk Matsoniyoghurt och haselnötter till frukost. Sen iväg och fem minuters bilfärd till ambassaden för morgonmötet vid nio. Arbetet innebär många möten, mottagningar, sena kvällar och 200 mejl i inboxen, varje dag.

När Diana får tid över vill hon oftast ta det lugnt. Däremellan klämmer hon in lektioner i georgiska,

DIANA JANSE

Aktuell som:

Sveriges första ambassadör i Tbilisi sedan 20 september 2010.

Kort om Diana:

Diplomaten Diana Janse, född 1970, har jobbat åt UD i 12 år. Hon har tjänstgjort i Stockholm, Belgrad, Moskva, New York, Bryssel och Kabul. Skrev boken "En del av mitt hjärta lämnar jag kvar" 2010, om sin tid i krigets Afghanistan i sin vardag som diplomat i huvudstaden Kabul.

Ambassaden och Georgien:

Ambassaden invigdes officiellt den 31 mars 2011. Georgiens huvudstad Tbilisi har drygt 1,1 miljoner invånare. (källa UD)

Bloggarna:

Dianas personliga blogg:
120minutes.wordpress.com.

Dianas UD-blogg:
blogg.ud.se/utpost-tbilisi/

kampsport och utflykter i regionen.

Om sin tid i Afghanistan skrev Diana Janse 2010 boken "En del av mitt hjärta lämnar jag kvar". En personlig och uppriktig bok om diplomatiska utmaningar. Boken fick fin kritik. I Tbilisi har hon fortsatt att skriva. När hon hinner. Diana Janse har två bloggar, en för UD och en mer privat blogg om livet i staden.

I bloggarna avhandlas möten med utrikesministrar och politiska reflektioner varvat med nostalgiska upplevelser från nattåg, luncher på nyhippa affärsrestauranger, senaste loppisfynden och trögaste bankbesöken. Så här skrev hon den 8 april i år:

"En intensiv arbetsvecka går mot sitt slut. Jag har fått massor gjort, stort som smått – ja, faktiskt tycker jag att jag har varit supereffektiv – med ett undantag... I dag skulle jag svänga förbi en bank och betala två räkningar. Min första face-to-face contact med en georgisk bank. Det tog 26 minuter, och då var det ingen kö när

jag kom. Det var bara så att det tog 26 minuter att knappa på datornerna och stämpla och vad vet jag. Jag bara stod där och gapade, men efter sådär en 18 minuter trodde jag att jag skulle få slaganfall. Tålmod har aldrig varit en gren jag excellerat i."

Annars tycker Diana att det är lätt att tycka om georgierna och Georgien, känt för sin vin- och matkultur. Vid hemmamiddagar staplas tallrikarna på varandra och inget bord verkar vara stort nog att klara av alla

rätter med khachapuris, khinkalis och cheburekis som serveras under en typisk Georgisk måltid.

– Jag slås ofta av hur otroligt gästvänliga georgierna är. Gästen är kung! Samtidigt reflekteras inte det i servicesektorn, gäst är något personligt och privat. I serviceyrken är det

något helt annat, men de är oerhört generösa. Som kvinna är det dessutom svårt att få betala notan.

Vad saknar du mest med Sverige?

– Saltlakrits och svensk hårdost. Men det får jag ju täta leveranser av när jag får besök från Sverige. Jag saknar nog inte Sverige så mycket. Jag trivs väldigt bra här. Även om jag tycker svenska dagstidningar är ganska dåliga gillar jag ändå känslan av att ha dem fysiskt i handen på morgonen. Det kan jag sakna. ■

GLOBAL MOVING. THE NORDIC WAY.

Alfa Quality Moving provides international moving services for companies and individuals. Our products range from moving and storage to relocation services such as home search, school visits and language introduction. The complete moving package. Let your move be our concern.

Earn SAS EuroBonus!

Alfa Quality Moving in Sweden
- Norway - Finland - Denmark

info@alfamoving.se
www.alfamoving.se

www.scandinavianstuff.com

www.scandinavianstuff.com

allt från osthyvlar till Pippi Långstrump

vi skickar över hela världen

Fullständig
Högstadiundervisning
via dator sedan 1994

www.sofiadistans.nu

Sofia Distansundervisning

Alsnögatan 11 plan 5
116 41 Stockholm
Sweden

Tel: 08-555 777 00
Fax: 08-555 777 07
mail@sofiadistans.nu

HÖGSKOLAN
DALARNA

Var du än befinner
dig i världen kan du
studera språk hos oss

Att förstå och tala olika språk öppnar
dörrar till många karriärmöjligheter så
väl utomlands som här hemma. Allt du
behöver är tillgång till en dator med
bredbandsuppkoppling, en headset med
mikrofon och en kamera. Vi träffs online
för våra seminarier!

Du kan studera en mängd språk:
engelska, italienska, spanska,
svenska, tyska, franska, japanska,
portugisiska, ryska, arabiska
och kinesiska.

Världen ligger öppen för dig!

Läs mer på www.du.se/sprak
Anmäl dig på www.studera.nu

I härlig miljö
i centrala Berlin
erbjuder
Svenska Skolan

- svensk läroplan med individuellt anpassad tyskundervisning och förstärkt engelska.
- åldersintegrerat låg- och mellanstadium.
- handledning för högstadiel elever i samarbete med Sofia distans.
- kompletterande svenska, från förskole- till gymnasienivå.

Kontaktperson: Kristina Palm
Telefon: +49 (30) 86 49 59 30
Fax: +49 (30) 86 49 59 31
e-mail: info@svenskaskolan-berlin.de
www.svenskaskolan-berlin.de

WWW.SVIV.SE

SVENSKAR
I VÄRLDEN

SVIV VIMMEL

Föreningen Svenskar i Världen är allt mer aktiv. De senaste månaderna har en rad lyckade event arrangerats.

TEXT KANSLIET FOTO KERSTIN ALM

H.K.H. Kronprinsessan Victoria och SVIV:s styrelseledamot Åsa Lena Löf.

ÅRSMÖTET OCH ÅRETS SVENSK I VÄRLDEN

Det blev en mycket trevlig årsmötesdag där bland annat den nya styrelsen stod på agendan. Efter årsmötet, som avhölls på Grand Hotel i Stockholm, var det dags för lunch och utdelning av utmärkelsen Årets Svensk i Världen 2011, som i år alltså tilldelas svensk industris nestor, Peter Wallenberg. Kronprinsessan Victoria deltog på lunchen och delade även ut pris till en rörd Wallenberg.

SVIV:s styrelseledamot Staffan Pauw med hustrun Elisabeth.

Välbesökt årsmöte.

Barbro Ehnbom, Mi Ankarcrona, Helena Stålnert och Britt-Marie Swartz.

Ulf Dinkelspiel, avgående styrelseordförande, Karin Ehnbom-Palmquist, generalsekreterare, Hanna Hallin, avgående ungdomsrepresentant, Elisabeth Zeller, avgående ledamot Valberedning, Olle Wästberg, avgående ledamot och Göran Sjödin, avgående ledamot.

OMBUDSTRÄFF

För första gången har SVIV arrangerat ett seminarium för våra fantastiska ombud runt om i världen. Ombud från alla kontinenter dök upp den 16 augusti för att diskutera hur vi ska kunna sprida information om SVIV och till världens alla hörn. Dagen rundades av med ett besök på vårt medlemsföretag Oriflame, vi tackar våra ombud för trevligt umgänge och Oriflame för värdskapet.

Trivsel på ombudsträffen.

Kring 25 ombud deltog på detta första ombudsseminarium

KONSERT

På kvällen efter årsmötet anordnade SVIV en klassisk konsert på Stallet i Stockholm. Bland musikerna återfanns SVIV-vännen och klarinettvirtosen Marcus Forss.

Det blev en mycket lyckad kväll och en perfekt avrundning på en händelserik årsmötesdag.

Många av våra medlemmar har bett oss att återupprepa detta evenemang nästa år och mycket lutar åt att så blir fallet!

Bo Ljung eskorterar SVIV-ombudet Gunhild Ljung.

Mi och Claes Ankarcrona i samtal med Alexandra Charles.

Andreas Ekman Duse med Carl-Jan Grankvist flankerad av Karin och Steve Trygg.

Kvällens musiker samlade.

PARLAMENTET

I samband med Utlandssvenskarnas Parlament 2011 bjöd UD och utrikesminister Carl Bildt in parlamentets deltagare till en sittning för att avrunda dagens intensiva program.

Det blev en trevlig afton och vi tackar UD och utrikesministern för deras engagemang. Vi ser fram emot fortsatt god kontakt.

Uppslutningen var god.

Carl Bildt läser Utvandrare.nu bredvid bokens författare Ewa Hedlund.

Utlandssvensken Nick Dahlström med trivsamt sällskap.

Stiliga SWEOR gläds åt utrikesministerns mottagning.

Erik Beragren, Axel Cronert, Arvid Ågren, Lisa Gemmel, Nina Falk med Johannes Danielsson, ungdomsansvarig SVIV.

Spänt lyssnande åhörare till utrikesministern som konstaterade att "SVIV:s förhållande till främmande makt är gott".

B**POSTTIDNING B**

Vid definitiv avflyttning och när eftersändning
slutat gälla, var god returnera tidningen:

Föreningen Svenskar i Världen,

Box 5501, SE-114 85 Stockholm, Sweden

Stöd Svenskar i Världen!

Vi bevakar dina intressen och kämpar för dina rättigheter!

Vi påverkar beslutsfattare!

Vi håller dig informerad om vad som händer i Sverige!

Hjälp oss fortsätta informera, bevaka och påverka beslutsfattare
i frågor gällande utlandssvenskar!

Ditt bidrag betyder mycket. Du eller ditt företag kan bli medlem redan i dag.

Vi tar även emot generella donationer till vår ideella verksamhet.

Plusgiro 504-1 Bankgiro 732-0542 IBAN: SE75 5000 0000 0521 3100 1002 SWIFT: ESSESESS

Det här får du som föreningsmedlem!

Intressanta förmånspaket till alla medlemmar!

Ett utökat stipendieprogram för studenter!

Tidskriften Svenskar i Världen fyra gånger om året!

Råd och stöd kring flytt, skattefrågor och mycket mer

Läs mer på www.sviv.se

SVENSKAR
I VÄRLDEN